

CSONGRÁD-CSANÁD MEGYEI KORMÁNYHIVATAL

KTO-azonosító: 121324-1-23/2021.
Ügyiratszám: CS/Z02/05334-26/2021.

Ügyintéző: dr. Vajda Hajnalka

Czellár Ágnes
Retek Zoltán
Bakainé Dani Krisztina
Fehér-Kiss Brigitta
Darók Roland
Mészáros Patrícia
Maróti Rita
Balázs Róbert
Oláh Gréta
Földi Zoltán

Tel.: +36 (62) 681-682

Tárgy: Mórahalom Város Önkormányzata,
Mórahalom, előzetes vizsgálat

Hiv. szám: -

Melléklet: -

HATÁROZAT

A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal, mint környezetvédelmi és természetvédelmi feladat- és hatáskörben eljáró hatóság a **Mórahalom Város Önkormányzata** (6782 Mórahalom, Szentháromság tér 1.; KÜJ szám: 102 716 151) megbízásából a K&K Mérnöki Iroda Kft. (6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.) által 2021. június 28-án - a *Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építés tárgyában* - benyújtott előzetes vizsgálati dokumentáció alapján megállapítja, hogy a tervezett tevékenység megvalósítása esetén - mely a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3. számú mellékletének 123. pontja - „Vízbesajtolás felszín alatti vízbe (amennyiben nem tartozik az 1. számú mellékletbe), termál vizek esetében méretmegkötés nélkül” - szerint minősül - **nem feltételezhető jelentős környezeti hatás, ezért a tevékenység megkezdéséhez nem kell környezeti hatásvizsgálatot végezni.**

A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 5. § (2) bekezdés ac) pontja alapján a tevékenység csak a szükséges engedélyek birtokában kezdhető meg a következő feltételekkel:

Előírások:

Táj- és természetvédelmi szempontból

1. A kivitelezés során a természeti környezet legnagyobb kíméletére, az értékes élőhelyek megőrzésére kell törekedni.
2. A területen előforduló kételtű- és hullófajok előfordulásáról felmérést kell készíteni, és a munkálatok során biztosítani az életfeltételeik zavartalanosságát.

3. Amennyiben fakivágási, bozótirtási munkálatokra kerülne sor, azt a madarak költési időszakában, március 15. és augusztus 15. között nem lehet végezni.
4. A kivitelezési munkálatok megkezdése előtt a területileg illetékes természetvédelmi őrt értesíteni kell (Krnács György, 0630/445-8293).

A zajterhelés csökkentése érdekében

5. A berendezéseket úgy kell telepíteni a fúrási területre, hogy a zajforrások a védendő homlokzatoktól a lehető legtávolabb essenek.
6. A munkakonténerek zajvédő fal hatását ki kell használni, telepítésekor figyelembe kell venni.
7. A berendezés motorjai körül mobil zajvédő paravánt kell létesíteni.
8. A lakóépületek (Bajcsy-Zsilinszky u. és az Alkotmány u.) zajvédelmére folytonos, 5 m magasságú, 20 m hosszú mobil zajvédő falat kell építeni.
9. A szállítási-, rakodási- és csőmozgatási tevékenységeket kizárólag a zajszempontú nappali időszakban szabad elvégezni.

Szakkérdés vizsgálata:

1. *környezet-egészségügyi szakkérdésben, így különösen a környezet- és település-egészségügyre, az egészségkárosító kockázatok és esetleges hatások felmérésére, a felszín alatti vizek minőségét, egészségkárosítás nélküli fogyaszthatóságát, felhasználhatóságát befolyásoló körülmények, tényezők vizsgálatára, lakott területtől (lakóépülettől) számított védőtávolságok véleményezésére, a talajjal, a szennyvizekkel, veszélyes hulladékokkal kapcsolatos közegészségügyi követelmények érvényesítésére, az emberi használatra szolgáló felszíni vizek védelmére kiterjedően:*
  - A tevékenység végzése során fontos, hogy az sem emberi, sem pedig környezeti ártalmat ne okozzon, illetve a folyamat során a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény-, valamint a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000. (XII. 27.) EüM rendelet vonatkozó előírásait be kell tartani.
2. *örökségvédelmi szakkérdésben, így különösen kulturális örökség (nyilvántartott műemléki értékek, műemlékek, műemléki területek védelme, nyilvántartott régészeti lelőhelyek, védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek, régészeti védőövezetek) védelmére kiterjedően:*
  - Az engedélyezés alá eső munkaterületen (a termelői kút területén tervezett alapozás, megmaradó beton alap területén) próbafeltárást kell végezni. A próbafeltárást alapján kijelölt lelőhelyrész teljes felületű feltárást el kell végezni.
  - A kutakat összekötő vezeték lelőhellyel érintett részén régészeti megfigyelést kell végezni.
3. *növény- és talajvédelmi szakkérdés, így különösen a termőföldre gyakorolt hatások vizsgálata:*
  - Az előzetes vizsgálati dokumentáció elfogadása talajvédelmi szempontból javasolható.

- A beruházást, valamint termőföldön folytatott, vagy termőföldre hatást gyakorló egyéb tevékenységet úgy kell megtervezni és megvalósítani, hogy az érintett és a környező termőföldeken a talajvédő gazdálkodás feltételei ne romoljanak.
  - A beruházások megvalósítása során a beruházó köteles gondoskodni a humuszos termőrétég megmentéséről és hasznosításáról.
  - A kivitelezés és üzemeltetés során biztosítani kell, hogy a környezeti hatások az érintett és a környező termőföld minőségében kárt ne okozzanak.
  - Építési törmelék, hulladék termőföldön nem tárolható.
4. *a termőföld mennyiségi védelmének követelményei vizsgálatára kiterjedően:*
- A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Móraalmi Földhivatali Osztály 16181-8/2021. ügyiratszámú termőföld végleges más célú hasznosítását engedélyező határozatban foglaltakat be kell tartani, a beruházásnak az engedélyezett területen kell megvalósulnia.
  - Az érintett földrészekkel szomszédos termőföldek megfelelő mezőgazdasági hasznosítását az igénybevétel ne akadályozza.
  - Amennyiben olyan más, a megkeresés tárgyától eltérő beruházás történik, melyben termőföld más célú hasznosítására kerül sor, úgy hivatalnál a termőföld más célú hasznosításának engedélyezését (időleges, végleges) kell kérni, a 2007. évi CXXIX. törvényben meghatározottak szerint, még a munkálatok megkezdése előtt.
5. *a hulladékképződés megelőzését szolgáló intézkedések, a hulladékkezelésre vonatkozó jogszabályi követelmények teljesítésének, a hulladékgazdálkodási előírások alapján a technológiából származó környezetterhelések kockázatának, a tevékenység végzése során képződő hulladék elhelyezésének, a hulladék kezelésének megfelelőségének, továbbá a hulladékgazdálkodásból eredő környezeti kockázatoknak, valamint építésnél az építési és a bontási hulladékok kezelésének vizsgálata:*
- Az előzetes vizsgálati dokumentáció alapján hulladékgazdálkodási szakkérdés szempontjából jelentős környezeti hatás nem várható, ezért a hatóság hulladékgazdálkodási szempontból a tevékenység megkezdéséhez környezeti hatásvizsgálat elvégzését nem tartja indokoltnak.
6. *az adott építmény létesítésének és tevékenység végzésének a földtani környezetre való hatásának vizsgálata az ásványi nyersanyag és a földtani közeg védelmére kiterjedően:*
- A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály (továbbiakban: Bányafelügyelet) a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (továbbiakban: Eljáró Hatóság) megkeresése alapján indult JN/43/01685/2021 ügyszámú „a Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő - visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építés tárgyában” CS/Z02/05334-8/2021. hivatkozási számú ügyében nyilatkozatában szakkérdésben bányászati előírásokat nem tesz.

Szakhatósági állásfoglalás:

Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály 35600/2990-1/2021. ált. számú állásfoglalása:

„Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (6726 Szeged, Derkovits fasor 7-11.) megkeresése alapján a Mórahalmon létesítendő harmadik geotermikus hőellátó rendszer termelő- és visszasajtoló kútjainak létesítése tárgyban indított előzetes vizsgálati eljárásban

szakhatósági hozzájárulásomat megadom

az alábbiak szerint:

1. A kivitelezéssel, tevékenységgel nem okozhatják a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezése szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló jogszabályban meghatározott (B) szennyezettségi határértéknél kedvezőtlenebb állapotot földtani közegben és felszín alatti vízben.
2. A megvalósítani tervezett vízellétesítmények vonatkozásában vízjogi létesítési engedélyezési eljárást kell lefolytatni hatóságomon. A vízjogi létesítési engedélyezési tervdokumentációt a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról alkotott 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet, valamint a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendeletben foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően kell összeállítani.
3. A visszasajtoló víz nem tartalmazhat a kitermelt víztől eltérő anyagot és nem okozhat kedvezőtlen minőségváltozást a visszasajtolással érintett vízáradó rétegben.

Megállapítom továbbá, hogy a tervezett tevékenységből – a hatáskörömet érintő szakkérdések tekintetében - nem származhatnak jelentős környezeti hatások, ezért a tevékenység folytatásához környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása nem szükséges.

Jelen szakhatósági állásfoglalás más jogszabályi kötelezettség alól nem mentesít. Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 55. § (4) bekezdése értelmében a szakhatóság döntése az eljárást befejező döntés elleni jogorvoslat keretében támadható meg.”

*

A döntés a közléssel végleges és végrehajtható, ellene közigazgatási úton további jogorvoslatnak helye nincs.

Az érdekelt a döntés ellen jogsérelemre hivatkozással közigazgatási pert indíthat.

Erre irányuló keresetét a döntés közlésétől számított 30 napon belül, a Szegedi Törvényszékhez címezve, a döntést hozó hatóságnál nyújthatja be.

Gazdálkodó szervezet (ideértve az egyéni vállalkozót is), valamint a jogi képviselővel eljáró fél a keresetlevelet joghatályosan, kizárólag szabályszerűen előterjesztett elektronikus formában, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvényben meghatározott elektronikus úton (IKR rendszer útján) terjesztheti elő.

Jogi képviselő nélkül eljáró felperes a keresetlevelet jogszabályban meghatározott nyomtatványon is előterjesztheti.

A keresetlevélben meg kell jelölni a döntéssel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények és bizonyítékok előadásával, és a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.

A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, ha azonban a fél tárgyalás tartását kéri, úgy erről a keresetben kell nyilatkoznia. Ennek elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

A közigazgatási per eljárási illetéke 30 000 Ft, azonban a keresetre illetéket leróni nem kell, mert a közigazgatási bírósági eljárásban a felet tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg.

A keresetlevél benyújtásának a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya, azonban a bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelem kérhető.

Az ügyfél az eljárás 250 000 Ft igazgatási szolgáltatási díját befizette, egyéb eljárási költség nem merült fel.

INDOKOLÁS

Mórahalom Város Önkormányzata képviseletében a K&K Mérnöki Iroda Kft. 2021. június 28. napján a Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építés tárgyában *a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról* szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) szerinti előzetes vizsgálati dokumentáció elbírálása iránti kérelmet nyújtott be a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósághoz (a továbbiakban: hatóság) és kérte az eljárás lefolytatását.

Az előzetes vizsgálati dokumentáció készítője:

Név: K&K Mérnöki Iroda Kft.
Székhely: 6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.

A tervezett beruházás helye:

Kút megnevezése	Hrsz.	EOV (m)	
		EOV _Y	EOV _X
Termelő kút (MH-T-3)	0248/82	716 241	98 379
Visszasajtoló kút (MH-Vs-3)	2237	715 561	97 669

Tervezett beruházás:

Mórahalom Város Önkormányzata 2004 és 2009 év között a geotermikus energia hasznosítására már 2 db termelő és visszasajtoló kútpárt építtettek ki. A városban történő fejlesztések és a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő bővítése kapcsán felmerült az igény egy újabb termelő és visszasajtoló kútpár létesítésére. Mórahalom Város Önkormányzata az energetikai felhasználás mellett a kitermelt vizet tovább hasznosításként termál gyógyfürdőiben hasznosítja, és csak a feleslegessé váló vizeket sajtolják vissza. A termelő és visszasajtoló kútpár létesítése során építésre kerülnek a kiszolgáló és kapcsolódó létesítmények is, mint például hőközpontok, vezetékek, és gépészeti berendezés.

Tervezett termelő kút (MH-T-3):

Elhelyezkedés:	Mórahalom 0248/82 hrsz.
Mélység:	1350 m
Víz hőmérséklet:	65-70 °C
Lekötendő vízmennyiség:	200 000 m ³ /év, melyből 100 000 m ³ /év visszasajtolásra kerül

Vízigények:

Téli időszakban:	október 15. és április 15. között: 160 000 m ³ , amiből 80 000 m ³ visszasajtolásra kerül
Nyári időszakban:	április 16. és október 14. között: 40 000 m ³ , amiből 20 000 m ³ visszasajtolásra kerül

Tervezett visszasajtoló kút (VS-2):

Elhelyezkedés:	Mórahalom 2237 hrsz.
Mélység:	1000 m
Víz hőmérséklet:	25 °C
Visszasajtolni kívánt vízmennyiség:	100 000 m ³ /év

*

A dokumentáció tartalmilag és formailag megfelelt a R. előírásainak.

A R. 3. § (1) bekezdés a) pontja értelmében, a környezethasználó előzetes vizsgálat iránti kérelmet köteles benyújtani a környezetvédelmi hatósághoz, ha olyan tevékenység megvalósítását tervezi, amely a 3. számú mellékletben szerepel.

A tervezett beruházás a R. 3. számú mellékletének 123. pontja – „Vízbesajtolás felszín alatti vízbe (amennyiben nem tartozik az 1. számú mellékletbe), termál víztestek esetében méretmegkötés nélkül” – alá sorolható.

A környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 9. § (2) bekezdés alapján „környezetvédelmi hatóságként – ha kormányrendelet másként nem rendelkezik – a területi környezetvédelmi hatóság jár el”. A Rendelet 8/A. § (1) bekezdése értelmében „területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóságként

megyei illetékességgel – e bekezdésben foglalt kivétellel – a megyei kormányhivatal jár el.”

Mivel a kérelem hiányos volt, a hatóság a 2021. június 30-án kelt, CS/Z02/05334-5/2021. sz. végzésben hiánypótlásra – igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére - és 2021. július 13-án kelt CS/Z02/05334-20/2021. sz. végzésben örökségvédelmi szempontból nyilatkozat adásra hívta fel az ügyfelet.

A hiánypótlásnak 2021. július 20-án eleget tettek.

A hatóság a R. 3. § (3) és (4) bekezdése alapján a kérelem és a dokumentáció benyújtását követően a hivatalában és a honlapján közzétette a közleményt, továbbá a vonatkozó iratokat – közhírré tétel céljából – megküldte a tevékenység telepítése szerinti önkormányzat jegyzőjének.

A közlemény Mórahalom Polgármesteri Hivatal tájékoztatása szerint 2021. július 2. napjától közzétételre került, mellyel kapcsolatosan észrevétel nem érkezett.

*

A hatóság szakkérdésekkel kapcsolatos megkeresése a Rendelet 28. § (1) bekezdés alapján történt.

A szakkérdések vizsgálatát tartalmazó szakvéleményekben foglaltakat a rendelkező részben előírta a hatóság.

1. A környezet-egészségügyi szakkérdés vizsgálatának indokolása:

A Hatóság megállapította, hogy a megküldött dokumentáció közegészségügyi szempontból megfelelő.

A Hatóság a nyilatkozatát a veszélyes anyagokkal és a veszélyes készítményekkel kapcsolatos egyes eljárások, illetve tevékenységek részletes szabályairól szóló 44/2000 (XII. 27.) EüM. rendeletvonatkozó előírásai alapján adta ki.

Hatáskörét és illetékességét az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 2.§ és 4.§-a, a fővárosi és megyei kormányhivatal, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatal népegészségügyi feladatai ellátásáról, továbbá az egészségügyi államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 385/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet 4.§, és 7.§-ai, valamint a 2. melléklet 128-132. pontjai és a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Korm. rendelet 1. melléklet 5.3., 5.5., 5.6. pontjai biztosítják.

2. Az örökségvédelmi szakkérdés vizsgálatának indokolása:

A Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi és Hulladékgyaldálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály megkeresésére a Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építés tárgyában előzetes vizsgálati eljárás ügyében érkezett kérelem és a mellékelt dokumentáció/beruházói nyilatkozat átvizsgálása után megállapította a hatóság, hogy a tárgyi beruházás nyilvántartott régészeti lelőhelyet (Mórahalom 62. lelőhely, azonosítószáma: 29620) érint.

Mórahalom Város Önkormányzata lenyilatkozta, hogy a tárgyi beruházás nem minősül nagyberuházásnak, ezért nincs szükség előzetes régészeti dokumentációra.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (továbbiakban Kötv.) 19. § (1) bekezdése értelmében a földmunkákkal járó fejlesztésekkel, beruházásokkal beleértve az ásványi vagyton kitermelését is, a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni. A Kötv. 19. § (2) bekezdése értelmében, a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.

A tervdokumentáció és a lelőhelyről rendelkezésre álló információk alapján a Kötv. 22. § (3) bekezdés a) és b) pontja értelmében a próbafeltárás, és a próbafeltárás eredményei alapján kijelölésre kerülő terület teljes felületű feltárása, illetve régészeti megfigyelés, régészeti bontómunka mellett döntött az örökségvédelmi hatóság.

A hatóság hatáskörét szakkérdés tekintetében a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV.9.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés a) pontja, illetékességét a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 86/2019. (IV. 23.) Kormányrendelet 2. § (1) bekezdése határozza meg.

A hatóság határozata elleni jogorvoslatról az általános közigazgatási rendtartásról szóló CL. tv. 112. § rendelkezik.

3. A termőföldre gyakorolt hatások vizsgálatának indokolása:

Az előzetes vizsgálati dokumentáció szerint a termelő és visszasajtoló hévíz kutak Önkormányzati területeken valósulnak meg; a kivitelezés termőföldet közvetlenül is érint, ezért a kút körüli terület valamint a vízvezeték telepítésével érintett termőföld területek mezőgazdasági művelésből történő időleges vagy végleges kivonása szükséges.

A Tft. 44. § (1) bekezdése kimondja a humuszos termőréteg letermelésével, megmentésével, hasznosításával, továbbá a terület helyreállításával kapcsolatos munkálatokat a beruházás engedélyezése céljából készített terveknek tartalmaznia kell.

A tervdokumentáció a talajt érintő hatásokkal kellő mértékben foglalkozik. A tervezett beruházás a környezeti elemeket elfogadható mértékben kívánja igénybe venni.

Fentieeknek megfelelően a talajvédelmi hatóság az előzetes vizsgálati tervdokumentáció elfogadását javasolja, azzal szemben talajvédelmi szempontból kifogást nem emel. A rendelkező részben foglalt kikötéseket a Tft. 43. § (1)–(3) bekezdései, a 48. § (1) bekezdése és az 50. § (2) d) pontja alapján tette meg a talajvédelmi hatóság.

A nyilatkozatot az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény, a 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet, a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet, a 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet és a 90/2008. (VII. 18.) FVM rendelet előírásai, valamint a csatolt dokumentáció alapján került kiadásra előzetes vizsgálati eljáráshoz.

4. A földvédelmi szakkérdés vizsgálatának indokolása:

A helyrajzi számok beazonosítása után, az ingatlan-nyilvántartás adatainak vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a Mórahalom belterület 2237 helyrajzi számú ingatlan nem tartozik a termőföld védelmi törvény hatálya alá, a Mórahalom külterület 0248/82 helyrajzi számú ingatlan tekintetében pedig a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Földhivatali Főosztály Mórahalmi Földhivatali Osztály 16181-8/2021. ügyiratszámom engedélyezte a termőföld végleges más célú hasznosítását 2662 m² területű, szántó művelési ágú, 3.25 AK értékű területen, így ebből adódóan - az engedélyező határozatban foglaltak betartása mellett - a beruházás termőföld védelmi érdekeket nem sért.

A jelen állásfoglalás csak a Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály, a MÓRAHALOM VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT (6782 MÓRAHALOM Szentháromság tér 1.) képviseletében a K&K Mérnöki Iroda Kft. (6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.) előzetes vizsgálati eljárás lefolytatására irányuló kérelmére, „a Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építés tárgyában” előzetes vizsgálat ügyiratára vonatkozik, nem használható fel másra és nem is helyettesíti az egyéb kapcsolódó engedélyezési eljárásokat.

A Csongrád–Csanád Megyei Kormányhivatal hatáskörét az egyes földügyi eljárások részletes szabályairól szóló 384/2016. (XII.2.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdése, továbbá az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 9. §-a, illetékességét a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII.2.) Kormányrendelet 37. § (1) bekezdése állapítja meg.

5. A hulladékgazdálkodásra vonatkozó szakkérdés indokolása:

A tervezett tevékenység célja egy harmadik termelő visszasajtoló kútpáros létesítése.

A telepítés során az alábbi hulladékok keletkezésével kell számolni: csomagolási hulladék, fűrásának iszap és hulladékai, egyéb nem veszélyes és veszélyes hulladék, melyet engedéllyel rendelkező hulladékgazdálkodónak adnak át.

A hatóság a nyilatkozatát a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 5. számú melléklet I. számú táblázat B oszlopában meghatározottak alapján adta meg.

A hatóság hatáskörét a R. 28. § (1) bekezdése, illetékességét a hulladékgazdálkodási hatóság kijelöléséről szóló 124/2021. (III. 12.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése állapítja meg.

6. Az adott építmény létesítésének és tevékenység végzésének a földtani környezetre való hatásának vizsgálata az ásványi nyersanyag és a földtani közeg védelmére gyakorolt hatások vizsgálatának indokolása:

A Bányafelügyelet felhívja a figyelmet arra, hogy a létesítendő termelő - visszasajtoló kútpár az EMSZ Első Magyar Koncessziós Kft. (1117 Budapest, Október huszonharmadika u. 18.) bányászati jogosultsága alatt álló „Szegedi-medence nyugat” megjelölésű szénhidrogén koncessziós kutatási területén helyezkedik el.

A benyújtott dokumentáció alapján a tervezett tevékenység hatással lehet a földtani-hidrogeológiai rendszerre, ezért javasoljuk az EMSZ Kft. hozzájáruló nyilatkozatának beszerzését – ügyfélként bevonását a létesítési eljárásba.

A benyújtott dokumentációban a földtani környezet leírása részletesen kidolgozott, a tervezett tevékenység földtani környezetre gyakorolt hatása részletesen bemutatott.

A Bányafelügyelet a környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 71/2015. (III.30.) Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése és az 5. számú melléklet 1.8. pontja alapján adta meg nyilatkozatát.

A Bányafelügyelet tárgybéli ügyben való hatáskörét, illetékességét a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálatról szóló 161/2017. (VI. 28.) Korm. rendelet 3. § és 1. számú melléklete állapítja meg.

A szakhatóságot az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése alapján kereste meg a hatóság 2021. június 30-án.

A szakhatóság állásfoglalásában található előírásokat a határozat rendelkező része tartalmazza.

A Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Igazgató-helyettesi Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály szakhatósági állásfoglalásának indokolása:

„Csongrád-Csanád Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztály (6726 Szeged, Derkovits fasor 7-11.) fenti számú – 2021. július 1. napján érkezett – megkeresésében a Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, mint területi vízügyi és vízvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalását kérte Mórahalom Város Önkormányzata (6782 Mórahalom, Szentháromság tér 1.) képviseltében eljáró K&K Mérnöki Iroda Kft. (6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.) kérelmére, „Mórahalom város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár építése” tárgyban indult előzetes vizsgálati eljárásban.

Az 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése és 1. melléklet 9. táblázat 2. és 3. pontja előzetes vizsgálati eljárásban - annak elbírálására, hogy a tevékenység vízellátása, a keletkező csapadék- és szennyvíz elvezetése, valamint a szennyvíz tisztítása biztosított-e, vízbázis védőterületére, védőidomára, jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e, illetve, hogy a tevékenység az árvíz és a jég levonulására, a mederfenntartásra milyen hatást gyakorol, valamint a tevékenység kapcsán a felszíni és felszín alatti vizek minősége és mennyisége védelmére jogszabályban, illetve határozatban meghatározott előírások érvényesíthetők-e - az első fokú eljárásban a Katasztrófavédelmi Igazgatóságot szakhatóságként jelöli ki.

A hatóságunk részére elektronikus úton rendelkezésére bocsátott, a K&K Mérnöki Iroda Kft. (6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.) által T-66/2007. tervszámon kidogozott, tárgyi létesítményekre vonatkozó előzetes vizsgálati dokumentáció (EVD), valamint a kútpár hatásterületének numerikus modellezéssel történő meghatározását tartalmazó vizsgálati anyag alapján az alábbiakat állapítottam meg:

ELŐZMÉNYEK:

Mórahalom Város Önkormányzata geotermikus energia hasznosítására jelenleg 2 db, termálvízre alapozott hőellátó rendszert üzemeltet.

Kiépítési sorrend szerint az első a városközponti közintézmények hőellátását biztosító geotermikus kaskádrendszer, mely egy kétsőves rendszer 1 db termelő (B-45) és 1 db visszasajtoló kúttal (B-46). A lefűtött víz másodlagos felhasználása a Mórahalmi Szent Erzsébet fürdőben történik, balneológiai célból. A termelőkútból kitermelt víz gyógyvíz minősítéssel rendelkezik. A fürdőben hasznosult víz zárt gravitációs vezetéken keresztül a városi csapadékvíz elvezető rendszerbe kerül bevezetésre, majd onnan a Mórahalmi belsőségi csatornába, végül pedig a Vereskereszt-Madarásztói főcsatornába jut.

A második ütemben megvalósult termelő visszasajtoló kútpár (K-43 termelő kút, K-44 visszasajtoló kút) Mórahalom város új fejlesztési területén készült a Móradosmbi körút mentén. Az úgynevezett norvég projekt keretén belül lemélyített termelő és visszasajtoló kút látja el a környező területeken megvalósult közintézmények fűtését. Jelenleg a kitermelt víz

teljes egészében visszasajtolásra kerül. A rendszerbe épített szűrők mosatóvizei, valamint a visszasajtoló kút regenerálása során keletkező öblítővizek a Móradosombi térségben lévő csapadékvíz-termálfvíz tározóba (hatsz.: 0406/171) kerülnek elvezetésre, melyek aztán túlfolyós rendszerben a Széksóstói főcsatornába folynak. A rendszer termelő termálkútjának gyógyvízminősítése folyamatban van. A gyógyfürdő távolati bővítése is ezen hőellátó körzet területén történik.

A tározó vízszintszabályozását szivattyús üzeműre tervezik átépíteni, az új befogadó a Vereskereszt-Madarásztói főcsatorna lesz. Az önkormányzat a szivattyútelep, nyomócső kiépítéséhez vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik.

A TERVEZETT BERUHÁZÁS FŐBB JELLEMZŐI:

A tervezett harmadik geotermikus rendszer új közintézmények és középületek, illetve a létesítendő termálfalu fűtését biztosítaná, szükség szerint a fenti két meglévő rendszerbe hő valamint vízkontingens átadásra is lehetőséget teremtve. Az új termálfürdő balneológiai célú vízhasználatait részben az új termálkút biztosítaná.

A tervezett termálrendszer maximális hőteljesítménye összesen 2,0 MW.

VÍZKITERMELÉS:

A projekt keretein belül egy függőleges rakatú termálfvíz termelő (MH-T-3 j.) és egy új létesítésű visszasajtoló kút (MH-VS-3 j.) létesül.

Termelő termál kút:

Jele: MH-T-3

Helye: Mórahalom, hatsz.: 0248/82

EOV koordináták: Y = 716 244 m

X = 98 407 m

Z = 92,87 mBf.

Talpmélysége: 1 350 m

Csővezése: 0,0 – -50,0 m között Ø355/345 mm átmérőjű acélcső (teljes hosszon paláscementezve)

0,0 – -320,0 m között Ø244,5/228,64 mm átmérőjű 9 5/8"-os API kútcső (teljes hosszon paláscementezve)

-270,00 – -1 200,0 m között Ø177,8/164 mm átmérőjű 7"-os API kútcső (teljes hosszon paláscementezve)

-1 150,0 – -1 1350,0 m között Ø114,3/103,88 mm átmérőjű 4 1/2"-os API kútcső

Szűrőzés: 50 m összes előírányzott hosszon -1 250 m szűrőzési középmezlységgel

Kitermelt víz várható hőfoka 65-70 °C

Várható MVV: 75-500 l/m³

Várható sótartalom: 000 – 3 300 mg/l

Vízkitermelés: frekvenciaváltóval vezérelt búvárszivattyúval

Célzott vízadó: felső-pannon

Levett hőfok: 40-45 °C

Vízhasználati adatok:

Víz típusa: termálfvíz

Vízfelhasználás jellege: 100 % gazdasági megújuló energia célú

Lekötendő vízmenyiség: 200 000 m³/év, amiből 100 000 m³/év visszasajtolásra kerül

Felhasználási időszak: folyamatos

Vízmérés tervezetten: vízórával
 Víztest mennyiségi állapot minősítése: jó, de gyenge állapot kockázata (pt.2.1.)
 Vízigények:
 Téli időszakban: október 15. és április 15. között: 160 000 m³, amiből 80 000 m³ visszasajtolásra kerül
 Nyári időszakban: április 16 és október 14. között: 40 000 m³, amiből 20 000 m³ visszasajtolásra kerül

VISSZASAJTOLÁS:

Visszasajtoló kút műszak adatai:

Kút jele: MH-VS-3
 Helye: Mórahalom, hrsz.: 2237
 EOv koordináták:

Y = 715 499 m

X = 97 646 m

Z = 91,70 mBf.

Talpmélység:

1 000 m

Csövezése:

0,0 – -50,0 m között Ø355/345 mm átmérőjű acélcső (teljes hosszon paláscementezve)

0,0 – -800,0 m között Ø244,5/228,64 mm átmérőjű 9 5/8"-os API kútcső (teljes hosszon paláscementezve)

-725,0 – -1 000,0 m között Ø139,7/127,3 mm átmérőjű 5 1/2"-os API kútcső

Szűrőzés:

-80 m összes előírányzott hosszon, -900 m szűrőzési középmezőséggel

Vízkióvétel:

nincs

Kiszolgáló és kapcsolódó létesítmények, berendezések:

- termelő kutat – meglevő, tervezett hőközpontokat - visszasajtoló kutat összekötő vezeték,
- visszatápláló gépészeti berendezés.

KÚTFÚRÁS VÍZIGÉNYE, KELETKEZŐ KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZ ELHELYEZÉSE:

A kútfúrásához szükséges vízmennyiség 140-200 m³ kutanként, amit a kivitelezőnek a meglevő elosztóhálózat tűzcsapjairól biztosít, a szolgáltató Alföldvíz Zrt.-vel egyeztetetten.

A telepítésen dolgozók szociális ellátása a vállalkozó szociális konténerében történik, mely rendelkezik zárt szennyvíztárolóval amiből a szennyvizet szippantott szennyvízként ürítik.

HULLADÉKVIZEK

A kutak létesítésekor, valamint a visszasajtoló kút időszakos karbantartása során keletkező öblítővizek elhelyezése:

A kutak építése és üzemeltetése (visszasajtoló kút regenerálása) során keletkező csurgalékvíz Móradosi Tóba kerül bevezetésre. A túlfolyó vizek jelenlegi befogadója: Madarásztói csatorna, szivattyútelep kiépítését követően: Vereskereszt Madarásztói főcsatorna.

A kutak létesítésekor (tisztító kompresszorozás és próbatermeltetés) kitermelt termálvizet a kutak mellett kialakított 10 × 10 m alapterületű, mezőgazdasági fóliával szigetelt tározóba vezetik, majd onnan a Móradosi Tóba kerül. Bevezetendő csurgalékvíz összes mennyisége: 7500 m³, a visszasajtoló kút regenerálásakor keletkező vízmennyiség: 2 000 m³/kút.

Üzemeltetéskor bevezetendő vízmennyiség:

A termelő kútból kitermelt víz egy része a gyógyfürdőben kerülne felhasználásra, balneológiai céllal, így a visszasajtoló kút a tervek szerint az összes kitermelt víz mintegy felét sajtolná vissza, azaz 100 000 m³/év lefűtött termálvíz mennyiség szintén a Móradozsi Tóba jut.

Szűrő mosatóvizek elhelyezése

A rendszerbe épített szűrők visszamosatása alkalmával keletkező mosatóvíz befogadója a Móradozsi Tó.

A tervezett beruházás várható hatása felszíni- és felszín alatti vizekre:

FELSZÍN ALATTI VÍZ:

A kitermelt teljes vízmennyiség 50 %-a visszasajtolásra kerül.

A dokumentáció szerint a tervezett beruházás következtében sem a kivitelezési sem az üzemeltetési fázisban nem várható érdemi változás a felszín alatti víztestek állapotában. A kitermelt víz visszasajtolása a megcsapolt vízadó réteg feletti rétegekbe történik.

Termelő és visszasajtoló kút hidrodinamikai modellezésének eredménye:

Felhasznált program: a FEFLOW (6.2.). A modellel a tervezett kutak környezetének 207 km² kiterjedésű térségét vizsgálták, 10 meglévő termálkút figyelembe vételével. A modellezés során a felső pannóniai, valamint az alsó pannóniai Algyői Formáció talpát érintő összleteket 31 réteggel szimulálták. A szimulációk során azt az esetet vizsgálták, amikor a kutakat folyamatosan, de a téli–nyári üzemből eltérő vízhozammal üzemeltetik.

Első félévi üzemelés hatása

A hidrodinamikai modellezés eredményeként megállapításra került, hogy a termálkút mintegy 7,3 m-es depresszióval üzemel a téli félévben, míg a visszasajtoló kútban kialakuló vízszintemelkedés fél méter körül várható az időszak végén. A számítások a környező és hasonló rétegeket megnyitó kutakban sem jeleznek fél méternél nagyobb vízszintváltozást. A visszasajtolás hatására a víz hőmérsékletek tekintetében a környéken található termálkutak üzemelési paramétereiben nem érzékelhető jelentős változás.

Az egy éves üzemelés hatása

Az egy éves üzemelés alatt (téli félév és nyári félév) a termelő kút a nyári félévben már csökkentett módban üzemel. A visszasajtoló kút ugyancsak csökkentett módban, a termelt víz fele mennyiségét sajtolja vissza. A nyári félév csökkentett termelési időszaka hozzájárul a rétegek részbeli regenerációjához, így egy téli–nyári üzem után a nyár végén várhatóan másfél méter körül alakul a termelő kút depressziója, a visszasajtoló kútban deciméteres nagyságrendű vízszintemelkedés érzékelhető. A móradozsi termálkutak üzemelési paramétereiben maximum 1–2 deciméteres méteres vízszintváltozás jelezhető előre. A visszasajtolás hatására a környéken található termálkutak üzemelési víz hőmérsékleteiben nem érzékelhető jelentős változás.

Az 50 éves üzemelés hatása

Az 50 éves üzemelés eredményeképpen a termelőkútban kialakuló depresszió mintegy 2,5 méter, a visszasajtoló kútban fél méter körül várható a vízszintemelkedés. A környező termálkutak vízszintjeiben 0,5–0,7 méter közötti vízszint változás jelezhető előre, mely "csekély hatás" – az azonos – termelt rétegek kedvező vízadó paramétereinek is köszönhető.

A visszasajtolás hatására a víz hőmérsékletekben bekövetkező változás nem fogja meghaladni az 1–2 °C-ot.

FELSZÍNI VÍZ:

A rövid idejű terhelés előreláthatóan nem okoz érdemi káros hatást a Madarásztoi csatorna vízminőségében. A víz elhelyezése lehűtés után előreláthatólag érdemben nem terheli a környezetet, szennyezést nem okoz, illetve tekintettel a csupán pár napos víztermelési időtartamra mindenképpen elvisehető mértékű a hatással jár.

A szakhatósági megkeresés mellékleteként megküldött engedélyezési tervdokumentációban foglaltak alapján megállapítottam, hogy a tervezett tevékenység – a hatáskörömet érintő szakkérdések tekintetében – nem okoz jelentős környezeti hatást, ezért a tevékenység végzéséhez környezeti hatásvizsgálati eljárás lefolytatása nem szükséges.

A rendelkező részben tett előírások indokolása:

A (B) szennyezettségi határértékeket a földtani közeg és felszín alatti víz szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet tartalmazza.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 28/A. § (1) bekezdés a) pont szerint a jogszabály alapján bejelentéshez kötött tevékenységektől eltekintve, vízjogi engedély szükséges a vízimunka elvégzéséhez, a vízilétesítmény megépítéséhez és átalakításához (vízjogi létesítési engedély). Ezen jogszabályi hely alapján írtam elő a tervezett vízilétesítményekre vonatkozó vízjogi létesítési engedély kérelem hatóságomra történő benyújtásának kötelmét.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 9. § (6) bekezdés b) pont értelmében a 13. §-ban foglaltak figyelembevételével engedélyezhető a kitermelt felszín alatti vizek ugyanazon vagy azonos célra használt rétegbe történő visszajuttatása, ha biztosított, hogy a visszasajtott víz nem tartalmaz a kitermelt víztől eltérő anyagot és nem okoz kedvezőtlen minőségváltozást.

Az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 2. § alapján hatóságom szakhatósági állásfoglalását a megkeresés beérkezését követő naptól számított tizenöt napon belül köteles megadni.

Az Ákr. 50.§. (5) bekezdés b) pontja értelmében az ügyintézési határidőbe nem számít be az ügyfél mulasztásának vagy késedelmének időtartama.

A szakhatósági megkeresés 2021. július 01. napján érkezett hatóságomra. Hatóságom szakhatósági állásfoglalását az ügyintézési határidőn belül adta ki.

Jelen szakhatósági állásfoglalást az Ákr. 55. §-a (1), (2) bekezdése alapján adtam.

A szakhatósági állásfoglalás elleni önálló fellebbezés Ákr. 55. § (4) bekezdése zárja ki.

A vízügyi hatóság illetékességét a vízügyi igazgatási, valamint a vízügyi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. rendelet 2. sz. melléklet 11. pontja állapította meg.

Szakhatósági állásfoglalásomat az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló 531/2017. (XII. 29.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése, valamint 1. számú melléklet 9. táblázat 2. és 3. pontjában foglaltak alapján, a hatályos jogszabályok figyelembe vételével adtam ki.”

*

Várható környezeti hatások:

I. Létesítés, üzemelés:

Földtani közeg:

A kivitelezés (kút- és kútkörzet kiképzés, vezetékfektetés) meghatározott ideig tartó tevékenység, amelynek hatásai a ténylegesen igénybevett építési-, felvonulási-, tárolási területen, illetve a szállítási útvonalon jelentkeznek. A környezeti hatások minimalizálása érdekében a kivitelezés során törekednek a területigény minimalizálására, gondoskodnak az igénybe vett területek folyamatos tisztántartásáról, majd a beruházás befejezését követően a helyreállításról.

A kivitelezés elsősorban a földtani közeg fizikai tulajdonságaira gyakorol hatást. A kivitelezési munkálatok során a földtani közeg megbontásra, kitermelésre kerül, szerkezete megváltozik, egyes rétegei összekeverednek, tömörödnek, mások fellazulhatnak, a hatás azonban csak lokális jellegű. A munkagépek, szállítójárművek taposó hatása szintén a talaj fizikai tulajdonságaiban idéz elő lokális jellegű változást (tömörödés). A munkaterület szilárd burkolatú, valamint kialakított földúton keresztül közelíthető meg.

A létesítés során – a megfelelő műszaki védelemnek, a folyamatos ellenőrzéseknek, a szükséges karbantartásoknak köszönhetően – a talaj szennyeződése nem következhet be. A kivitelezési munkák során a talajra ülepedve, majd abba bemosódva szennyező hatást jelentenek a munkagépek, szállítójárművek által kibocsátott szennyezőanyagok, az építés során szálló por. A kútkiképzés során a fúróiszap zárt folyadékkezelési rendszerben cirkulál. A fúrólyukból kikerülő iszapot hidrociklonokon, rázóasztalon keresztül a mechanikai szennyeződésektől megtisztítják, a szilárd anyagot tartályban, vagy fóliával szigetelt munkagödörben gyűjtik, és megfelelő víztelenítés után hulladéklerakó telepre szállítják. A kútkiképzés során keletkező természetes iszap szennyezést nem okoz, egyrészt ásványi anyag tartalma miatt, másrészt azért, mert az iszapkezelés zárt rendszerben történik.

Az üzemeltetés során jelentős mértékű hatótényezővel nem kell számolni. A termálrendszer üzemelése területfoglalással jár. Normál üzemelési körülmények között – a megfelelő műszaki védelemnek, a folyamatos ellenőrzéseknek, a szükséges karbantartásoknak köszönhetően – a talaj szennyeződése nem valószínűsíthető. Az energetikai hasznosítás zárt rendszerű. A kutak, vezetékek állapotának felmérését rendszeresen elvégzik, mellyel elkerülhető a váratlan meghibásodás fellépte az üzemeltetés során.

Havária esemény a kivitelezés során a munkagépek, szállítójárművek meghibásodása esetén következhet be (üzemanyag, hidraulikaolaj, kenőzsír elcsepegése, elfolyása). Esetleges havária esetén, a szennyező anyag felításával, szükség szerint a szennyezett földtest kiemelésével, a szennyezett föld összegyűjtésével, majd veszélyes hulladékként történő elszállításával, a szennyeződés gyorsan lokalizálható, a környezetszennyezés minimalizálható. A havária esetek elkerülése azonban a munkagépek, szállítójárművek megfelelő karbantartásával biztosítható. Az üzemelés során havária esemény a kutak meghibásodása, vezetéklyukadás, -szivárgás esetén következhet be (kismértékű hő- és sószennyezés). A vonatkozó jogszabályok, szabványok szerinti időszakos kútállapot felmérésekkel, a kontroll rendszer üzemeltetésével azonban a havária esetek bekövetkezése minimalizálható, esetleges bekövetkezésük esetén pedig a káros hatások is igen gyorsan kiküszöbölhetők.

A fentiek alapján megállapítható, hogy sem a létesítés, sem pedig az üzemszerű működés – a földtani közeg védelme szempontjából – a területre vonatkozóan jelentős mértékű többletterheléssel nem jár, a földtani közegben tartós, vissza nem fordítható károsodás nem következik be.

Hulladékgazdálkodás:

A létesítés és az üzemelés során keletkező veszélyes és nem veszélyes hulladékokat ideiglenesen a helyszínen gyűjtik, majd átadják hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozásnak. A létesítés során felhasznált fúróiszap egy része más fúrási helyen újra felhasználható.

Levegőtisztaság-védelem:

A visszasajtoló kút Mórahalom K-i felén, a Móradozombi krt. 2237 hrsz. alatti területen, a rendezési terv jelenlegi besorolása szerinti kisvárosias övezetben (Lk) lesz kiépítve.

A mélyfúrású kutak kialakításának évtizedek óta bevált technológiája van. A fúróberendezést egy kb. 16 x 6 m-es beton térburkolatra telepítik.

A kivitelező jelenleg még nem ismert, ezért a kútfúrás technológia gépeinek típusáról sincs információ. A tapasztalatok szerint a fúróplatformoknál két meghatározó légszennyező forrással lehet számolni.

- Diesel üzemű iszapszivattyú
- Diesel üzemű aggregátor

A kút létesítésének időszakában csak átmeneti rövid idejű levegőterhelést okoz a megbontott talajfelszín és a deponált anyagok kiporzása, továbbá a kút fúrásához használt erőforrások (diesel szivattyú, és diesel aggregát) a szállítójárművek által kibocsátott kipufogógáz. A kivitelezéssel kapcsolatos munkák ezen részei rövid időn belül (2 hónap) befejeződnek. A beruházás helyszínén a tereprendezés, és a kútfúrás időtartama alatt, a legközelebbi odafigyelés és munkaszervezés ellenére is valamelyest növekszik a levegő szennyező anyag koncentrációja.

Légszennyezés a kivitelezés időszakában:

Légszennyezést a kivitelezés időszakában a fúróberendezés motorjának kipufogógázai és a földmunkákból származó porterhelés okozhat, de a beruházás elkészültével ezek megszűnnek.

A szállítójárművek és munkagépek porral és kipufogógázzal szennyezik a levegőt.

Az építési munkálatok légszennyező hatását a közlekedési szabályok betartásával, megfelelő műszaki állapotú, a környezetvédelmi előírásokat kielégítő gépekkel kívánják csökkenteni.

A beruházás hatásterületét a dokumentáció vizsgálat, azt 70 méterben állapította meg. Az immisszió növekedés azonban nem haladja meg a vonatkozó határértékeket.

Légszennyezés az üzemelés időszakában:

Az új visszasajtoló kút a Mórahalmi termálrendszer visszasajtolható használtvizeinek a környezetkímélő elhelyezését fogja biztosítani. A visszasajtolás villamos energiával üzemelő berendezéssel történik. Légszennyező pontforrás nem létesül.

A visszasajtoló kút üzemeltetés során célforgalom csak időszakosan, a kút ellenőrzés és karbantartása esetén, alkalmanként 1-3 gépjárműt jelent.

A visszasajtoló kút üzemeltetése során a levegőterheltség változásával nem kell számolni.

A hatóság felhívja a figyelmet, hogy tilos a légszennyezés, a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz. A mindenkori elérhető legjobb technika alkalmazásával a légszennyező anyag kibocsátásokat a minimális szinten kell tartani, illetve a legkisebb mértékűre kell lecsökkenti.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 4. §-a szerint tilos a légszennyezés, a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.

Zaj- és rezgésvédelem:

A visszasajtoló kút Mórahalom K-i felén, a Mórardombi krt. 2237 hrsz. alatti területen, a rendezési terv jelenlegi besorolása szerinti kisvárosias övezetben (Lk) lesz kiépítve. Ny-i irányban a Bajcsy-Zsilinszky u. és az Alkotmány utca mentén kertvárosias lakóterület (Lke) húzódik.

A legközelebbi védendő ingatlan a Mórardombi krt. 1524/7 hrsz. alatti lakóépület a zajforrástól kb. 115 m-re.

Létesítés zajforrások: DRILLMEC HH102 típusú fúróberendezés, iszapszivattyú, kompresszor, dízelüzemű áramfejlesztő aggregátor, iszaptartály villanymotorok, szállítási tevékenység.

A legjelentősebb környezeti zajterhelés a fúrési időszakban várható, mely kb. 2 hónapig tart. A fúróberendezés három műszakban fog (0⁰⁰ - 24⁰⁰ óra) üzemelni. Az iszapszivattyú működése szakaszos, szükség szerinti.

A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: KvVM-EüM együttes rendelet) 2. számú mellékletében megállapított zajterhelési határérték 1 évet nem haladó építés esetén kertvárosias lakóterületen (Lke) 60/45 dB (nappal/éjjel).

A számítással meghatározott zajterhelés a Mórardombi krt. 1524/7 hrsz. alatti lakóépület D-i homlokzata előtt 2 m-re: $L_{Aeq} = 54$ dB. A túllépés mértéke $T = 4-9$ dB a kritikus zajterhelési ponton.

Az előírásokban előírt intézkedések hatására a zajterhelési határérték túllépés mértéke csökken, de várhatóan nem szűnik meg.

A környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 13. § (1) és (2) bekezdése szerint a kivitelező felmentést kérhet a külön jogszabály szerinti zajterhelési határértékek betartása alól a környezetvédelmi hatóságtól egyes építési időszakokra, ha a kibocsátási határérték-kérelem szerint a zajkibocsátás műszaki vagy munkaszervezési megoldással határértékre nem csökkenthető, vagy az építkezés közben előforduló, előre nem tervezhető, határérték feletti zajterhelést okozó építőipari tevékenységre.

A kérelemben meg kell jelölni a határérték túllépés okát, a felmentéssel érintett időszak kezdő és végnapját, a zajcsökkentés érdekében tervezett intézkedéseket és azok várható eredményeit.

A fúrési tevékenység csak zajterhelési határértékek alóli felmentés határon belül birtokában kezdhető meg és végezhető.

Üzemelés: A visszasajtoló kút zajforrásai: szivattyúrendszerek, szellőztető ventilátor, klíma, stb.

A KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú mellékletében megállapított zajterhelési határérték kertvárosias lakóterületen (Lke) 50/40 dB (nappal/éjjel).

A számítással meghatározott zajterhelés a Móradozsi krt. 1524/7 hrsz. alatti lakóépület D-i homlokzata előtt 2 m-re: $L_{Aeq} = 26$ dB. A zajterhelési határérték teljesül.

A Korm. rendelet 6. §-a alapján meghatározott hatásterületen nincs védendő épület.

Táj- és természetvédelem:

A tervezett kútépítésével érintett ingatlanok nem érintenek országos jelentőségű védett természeti területet és a Natura 2000 hálózatnak sem részei, azonban a visszasajtoló kút helye (Mórahalom 2237 hrsz.) természeti terület részét képezi, melynek a beépített terület felé eső része mélyfekvésű, időszakosan felszíni vízborítással érintett terület.

Fentiek alapján, illetve a beadott dokumentáció alapján megállapítható, hogy az említett ingatlanon védett kételtű- és hullófajok előfordulási helye lehet, továbbá védett madárfajok fészkelése is feltételezhető.

A madarak költési időszakában történő fakitermelés a védett madárfajok fészkelését veszélyeztetné. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.) 43. § (1) bekezdés szerint:

„Tilos a védett állatfajok egyedének zavarása, károsítása, kínozása, elpusztítása, szaporodásának és más élettevékenységének veszélyeztetése, lakó-, élő-, táplálkozó-, költő-, pihenő- vagy búvóhelyeinek lerombolása, károsítása.”

A hatóság a véleménye kialakításában figyelembe vette a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 2021. július 22. napján érkezett ÁLT/1763-2/2021. ügyiratszámú nyilatkozatát.

II. Felhagyás:

A kutak élettartama – megfelelő karbantartás mellett – mintegy 50 évre becsülhető. A létesítmény esetleges felhagyásakor a bontási tevékenység környezeti hatásai – a létesítéshez hasonlóan – a létesítmény helyszínén lokálisan és időszakosan érvényesülnek. A tevékenység felszámolása gyakorlatilag a termelő kút és a visszasajtoló kút megszüntetését jelenti, a jelenleg érvényben lévő ágazati irányelveknek megfelelően, a teljes kútmélység cementtejjel történő feltöltését, illetve a szerelvények elbontását jelenti. Célja a vízáradó rétegek védelme érdekében a furat teljes hosszon történő eltömődékelése, lezárása. A munkálatok során műszaki baleset bekövetkezése nem valószínűsíthető, a felhagyás környezetterheléssel, ökológiai kockázattal nem jár. A véglegesen benmaradó anyagok az acélcső és a tömedékanyag (cement) természetes alapú anyagok. A létesítmény teljes felszámolása esetén biztosítani kell, hogy a helyszínen a környezetre ártalmas anyagok, így a környezetre gyakorolt negatív hatás ne maradjon vissza. A bontási tevékenységet a mindenkor érvényes, vonatkozó jogszabályoknak megfelelően kell

végezni. A létesítmény megszüntetése esetén fontos a terület rekultivációja, tájbeillesztése, új hasznosítási mód keresése.

*

A hatóság 2021. június 30-án – figyelemmel a R. 1. § (6b) bekezdésére – tájékoztatta a tevékenység telepítési helye szerinti település jegyzőjét, hogy az előzetes vizsgálati eljárásban az önkormányzat ügyfélnek minősül és nyilatkozatot tehet.

Mórahalom Város Jegyzője nem élt nyilatkozattételi jogával.

A hatóság 2021. május 20-án megkereste az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóságot. Az Igazgatóság a 2218-0002/2021. sz. levelében az alábbi nyilatkozatot tette:

„Mórahalom Város Önkormányzata (6782 Mórahalom, Szentháromság tér 1.) képviseletében a K&K Mérnöki Iroda Kft. (6640 Csongrád, Szentháromság tér 33.) 2021. június 28-án előzetes vizsgálat dokumentációt nyújtott be Mórahalom Város dekarbonizációs program keretein belül tervezett harmadik termelő-visszasajtoló kútpár (Mórahalom 0248/82, 2237 hrsz.) építése tárgyában.

Mórahalom Város Önkormányzata az alternatív energia felhasználása szempontjából újabb - a már megépült kettő mellé – termelő visszasajtoló kútpárt kíván megépíteni. Ennek oka, hogy a város új termál gyógyfürdő valamint termálfalu kiépítését tervezi, azonban mindezen létesítmények energiaigénye meghaladja a Norvég projekt keretén belől létesített összesen 2 MW teljesítményű termálkút kapacitást, illetve a városközpontot termálenergiával ellátó termelőkút teljesítménye sem elegendő a további közösségi létesítmények rendszerre kapcsolására.

Ezen rendszer finanszírozására a város pályázatot nyújtott be „Mórahalom város dekarbonizációja” megnevezéssel ezen termálkútpár megépítése érdekében valamint a három termálrendszer központi energetikai és balneológiai optimális szabályozásának megoldásának érdekében készült.

Mind a termelő mind a visszasajtoló kút Önkormányzati területen épül meg.

Kút neve	EOVX	EOVY	HRSZ
Termelőkút	98 407,00	716 244,00	0248/82
Visszasajtoló kút	98 669,00	715 561,00	2237

A tervezési területen 1200-1350 méter közötti mélységből 60-90 m³/h hozamú 60-65 C fokos víz tárható fel.

A tervezett létesítmények:

- Termelő hévízkút: MH-T-3 megnevezéssel, 1350 m-s talpmélységgel
- visszasajtoló (nyelető) MH-Vs-3 megnevezéssel. 1000 m-s talpmélységgel.
- Termelő kutat - meglévő hőközpontokat - visszasajtoló kutat összekötő vezeték
- visszatápláló gépészeti berendezés

A tervezett új termelő visszasajtoló rendszerből kitermelt vizek mennyisége:

Téli időszak:

- * Október 15 – április 15
- * Kitermelt vízmennyiség: kb. 160 000 m³/félév
- * Visszasajtott vízmennyiség: kb. 80 000 m³/félév
- * Kifolyó víz hőmérséklet: 65 – 70 °C
- * Visszasajtolási víz hőmérséklet: 25 °C

Nyári időszak:

- * Április 16 – október 14
- * Kitermelt vízmennyiség: kb. 40 000 m³/félév
- * Visszasajtott vízmennyiség: kb. 20 000 m³/félév
- * Kifolyó víz hőmérséklet: 65 – 70 °C
- * Visszasajtolási víz hőmérséklet: 25 °C

A kitermelni kívánt teljes vízmennyiség energetikai felhasználásra kerül 200000 m³ (100%), ebből balneológiai gyógyvízes felhasználás 150 000 m³/év (75%) a maradék 50 000 m³/év (25 %) visszasajtolásra kerül.

Mind a termelő mind a visszasajtoló kút kialakításakor maximum mintegy 120 órás időtartamban (120 óra átlagosan 800 l/perc) 5760 m³ használt vizet kell elvezetni. A víz elvezetését a meglévő Móradosi körút tavában való hűtést követően a Széksóstói csatornán vezetik le tervezetten mely a fűrészek mellett folyik el. A felhozott víz minősége ma még nem ismert, de feltehetőleg hasonló a vízföldtani szakvéleményben ismertetett Mórhalom fürdőnél elhelyezkedő hévízkutak jellemző adataival, melyek befogadója szintén belvíz csatorna.

A Vízyűjtő-gazdálkodási teroben (VGT) Mórhalom térsége a Dél-Alföld elnevezésű és pt.2.1. jelölésű, Dél-Alföld elnevezésű porózus termál víztestre esik. Ezt a víztestet a VGT2 öt teszt alapján végzett minősítése szerint mennyiségi vonatkozásában jó, de gyenge kockázatú állapotba sorolja, az igényelt vízmennyiség valószínűsíthetően rendelkezésre áll.

A dokumentációt áttekintettük, az ellen kifogást nem emelünk. Továbbá kérjük a 219/2004 (VII. 21.) „a felszín alatti vizek védelméről” szülő Kormányrendelet, valamint a 123/1997. (VII. 18.) a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről szülő Korm. rendelet fokozott betartását, figyelembe vételét.

Az új kutak kialakítását az MSZ 22116 (kútszabvány) szerint kell végezni, különösen a felszín alatti vízadókba történő szennyezőanyagok lejutásának megakadályozása vonatkozásában.”

*

Megállapítható, hogy a tervezett beruházás nem gyakorol jelentős mértékű kedvezőtlen hatást, a korszerű, környezettudatos műszaki megoldásoknak köszönhetően, környezetvédelmi-, természet- és tájvédelmi szempontból tartós, vissza nem fordítható károsodás nem következik be, ezért a tevékenység megkezdéséhez környezeti hatásvizsgálat elvégzését a hatóság nem tartja indokoltnak.

A hatóság a határozat rendelkező részében, mivel nem feltételezhető jelentős környezeti hatás és a tevékenység a R. 2. számú mellékletének hatálya alá sem tartozik, a R. 5. § (2) bekezdése a) pont ac) alpontja alapján tájékoztatta a kérelmezőt,

hogy a tervezett tevékenység a szükséges engedélyek birtokában kezdhető meg. A rendelkező részben tett környezetvédelmi feltételeket, illetve szempontokat a R. 5. § (3) bekezdése alapján írta elő a hatóság.

A hatóság az *általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény* (a továbbiakban: Ákr.) 43. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel a teljes eljárás szabályai szerint járt el.

A hatóság jelen határozatot a *környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény* (továbbiakban Ktv.) 71. § (3) bekezdése értelmében – véglegessé válására tekintet nélkül – közhírré teszi.

Az ügyintézési határidő lejártának napja: 2021. augusztus 18.

A hatóság a R. 5. § (6) bekezdése alapján ezen döntését külön levéllel megküldi az eljárásban érintett, hatásterületen lévő települési önkormányzat jegyzőjének, aki gondoskodik a határozat teljes szövegének nyilvános közzétételéről.

Az Ákr. 82. § (1) bekezdése értelmében a döntés a közléssel lesz végleges.

A közigazgatási perindítás lehetőségét az Ákr. 114. § (1) bekezdése biztosítja.

A keresetlevél előterjesztésének határidejéről és módjáról szóló tájékoztatást a hatóság a *közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény* (a továbbiakban: Kp.) 37-40. §-ai alapján adta.

Az eljáró bíróság hatásköre és illetékessége a Kp. 12. § (1) bekezdésén, valamint 13. § (1) bekezdésén alapul.

A közigazgatási perben a felet az *illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény* (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés h) pontja értelmében tárgyi illeték-feljegyzési jog illeti meg. Az illeték mértéke az Itv. 45/A. § (1) bekezdése szerint alakul.

A Kp. 50. § (2) és (4) bekezdése alapján az azonnali jogvédelem iránti kérelmet indokolással ellátva, és az annak alapjául szolgáló iratok benyújtásával kell előterjeszteni, az elrendelésének alapjául szolgáló tényeket pedig valószínűsíteni kell. Azonnali jogvédelem keretében kérhető halasztó hatály elrendelése, a halasztó hatály feloldása, ideiglenes intézkedés és előzetes bizonyítási elrendelése.

A peres eljárás illetékét és a perköltséget a félnek a pernyertesség függvényében kell viselnie, arról a bíróság az eljárást befejező döntésében határoz majd. A peres eljárásban a bíróság kérelemre költségmentességet engedélyezhet, ekkor a fél mentesül az illeték megfizetése alól, azonban az esetleges költségmentesség sem mentesíti a hivatal perköltségének viselése alól pervesztessége esetén.

Az igazgatási szolgáltatási díj mértékét a *környezetvédelmi és természetvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 14/2015. (III. 31.) FM rendelet* 1. számú mellékletének I/35. pontja alapján határozta meg a hatóság.

A hatóság hatáskörét a Ktv. 71. § (1) bekezdése, illetékességét a Rendelet 8/A. § (1) bekezdése állapítja meg.

Szeged, 2021. július 28.

dr. Juhász Tünde

kormány megbízott nevében és megbízásából:

dr. Vár Zalán
főosztályvezető

2021 AUG 02

Kapják:

- 1/ K&K Mérnöki Iroda Kft. Cégkapu
- 2/ Mórahalom Város Önkormányzata HKP
3. CsCsMKH Szegedi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály
nyepu.szeged@csongrad.gov.hu - elektronikus úton
4. CsCsMKH Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésügyi Osztály 1.
epitesugy.szeged@csongrad.gov.hu - elektronikus úton
5. CsCsMKH Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály
ntp.lmvhely@csongrad.gov.hu - elektronikus úton
6. CsCsMKH Földhivatali Főosztály Mórahalmi Földhivatali Osztály
foldhivatal.morahalom@csongrad.gov.hu - elektronikus úton
7. CsCsMKH Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási
Főosztály Hulladékgazdálkodási Osztály helyben
- 8/ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal, Hatósági Főosztály,
Bányászati Osztály 5000 Szolnok, Hősök tere 6.
kh.banyaszat@jasz.gov.hu - elektronikus úton
- 9/ Mórahalom Város Jegyzője
(kifüggesztésre, külön levéllel) HKP
- 10/ Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Ig. Igazgató-helyettesi
Szervezet Katasztrófavédelmi Hatósági Osztály 6728 Szeged, Napos út 4. HKP
- 11/ Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság 6724 Szeged,
Berlini krt. 16-18. (tájékoztatásul) HKP
- 12/ ATIVIZIG 6720 Szeged, Stefánia 4. HKP
- 13/ KNPI 6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19. HKP
14. Irattár